

MIKES KELEMEN MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM TANTÁRGYVERSENY

2025. március 29., megyei szakasz

11. osztály, magyar tagozat

- minden tétel kötelező
- a tételek kidolgozására szánt idő: 3 óra
- megjelenés: 10 pont

I. TÉTEL**45 pont**

Írj 1,5–2 oldalas értekezést „*Aminek teste nincs, annak is árnyékát lássa?*” címmel az (el)hallgatás, (ki)beszélés sorsformáló erejéről az alábbi novellarészletek értelmezésére és olvasmányaidra építve!

De azért megvolt hősünkben amaz ösztön, amaz őserő, amit az Isten talán azért oltott bele a legvadabb, a legmíveletlenebb szívébe is, hogy legyen valami benne, ami azt az ő arca felé fordítsa néha-néha.

Anikát ugyan nem sokkal szerette jobban, mint kedvenc bárányát, de azért, ha már egyszer az Isten nyakában felejtette a kis porontyot, nem tehette ki a farkasoknak a gyepre, dajkát fogadott mellé és fölnevelte. Ma már nagylány, maga főzi a köménymagos levest, meg a »demikát«-ot, maga szabja, varrja az Olej fehérenműit, meg a bojtárét.

...Annyi tudománya van már, mint az anyjának volt.

Hát hiszen az anyját is sajnálta Tamás, mikor meghalt. Jó asszony volt, isten nyugalomra bocsássa. Meg is érdemelte a tisztességes eltemetést háromszori harangszóval, két óráig tartó búcsúztató versekkel. Az emberek, azok, akik odaát a faluban élnek és civakodnak egymással és akik részt vettek a temetésen, szemére vetik, hogy az »erdők vadállatja« még csak nem is sírt Boris után, egyetlen könnyét sem látták.

Olej nem ismerős a falusi szokásokkal. Nem sírt, nem akaródzott neki. Mit tudta ő, hogy azt így kívánja az illedelem. A Brezina hallgatók fája nem tanították meg őt hazudni.

Boris meghalt, oda van, vissza nem tér többé. Szíve elszorult. Némán, fedetlen fővel kísért ki a nyugalom helyére, a temetés után kifizette a papot és kántort, aztán keservesen szemébe nyomta a széles kalapot s megindult a veresfödélű akolba.

Ugyan miről gondolkozhatott az úton?

(Mikszáth Kálmán: *Az a fekete folt*)

Mindenki bosszankodik, csak a molnárné, a gyönyörű Vér Klára jár-kezel mosolyogva az őrlők között, pedig neki van a legnagyobb kárára az idej szárazság.

Ha így megy, elpusztul a bágyi molnár, kivált ha sokáig oda marad a katonaságnál, mert hiába, nagy az árenda is – de meg, csak asszony az asszony, ha arany paszománnyal övezi is a derekát.

Hanem ezt a véleményt nem hagyja szó nélkül Pillér Mihályné Gózonból.

– Asszonya válogatja biz azt. Igaz-e, Timár Zsófi? Ámbátor a molnárnéért magam sem teszem kezemet a tűzbe, mert a veres haj... hej, az a veres haj... Igaz-e, Zsófi lelkem?

– Nem igaz, Zsuzsi néni! Jó asszony az, ha szép is.

– Látnod is te a fekete kendő alul!

– Itt voltam, mikor férje elment... hogy megsiratta, százszor megölelte.

– Minden okos asszony úgy viseli a viganóját, húgom, hogy a színes oldala van kívül. Ej no... hát csak érzékenyen búcsúztak?

– A molnár azt kérdezte Klára asszonytól: »Hú maradsz-e hozzám?« Vér Klára így szólott: »Előbb folyik fölfelé a bágyi patak, mintsem az én szívem tőled elfordul.«

– A Bágy fölfelé? – kacagott fel Pillérné gúnyosan. – Ehhez tartsd magadat, Gélyi János!

A többiek is nevettek. No 'iszen, az kellene még, hogy ez a kevés víz is visszaforduljon... Jámbor bágyi patak, még lefelé is ímmel-ámmal folyik. Maholnap nekigyürkőzik a homok s megissza az egészet egy kortyira.

(Mikszáth Kálmán: *A bágyi csoda*)

Az istálló ajtaja ki volt nyitva s szép pirospozsgás menyecske jelent meg benne – de nem vette észre Gélyi Jánost: a Ráró nyaka és a szénatartó eltakarta.

János se vette észre az asszonyt, de nemsokára hallotta suttogó hangját odakünn... szaggatott szavakat, amelyeknek értelme is alig volt, mire hozzá értek. Vajon kivel beszélget?

„Mondja meg neki, a lagziba én is elmegyek, de aztán... nem tudom még mi lesz...”

Ez a Klári szava volt, tisztán hallotta. Aztán egy cserepes, nyöszörgő köhécseléstől kísért hang felelt, ki tudja, mit, nem lehetett megérteni. Hanem a Klári suttogását ismét megértette.

„Két mályva-rózsa lesz a mellemen, legyen ott... legyen a kenderáztatóknál.”

János kiejtette kezéből a Ráró kantárját, nagyot csördült a dobogón a sok karika, meg a zabla, de nem hallotta... nem azt hallgatta.

„Ha a piros rózsát ejtem ki kezemből az útra, akkor maradjon, ha a fehérét, akkor jöjjön.”

Gélyi János alig bírta felszerszámolni a negyedik lovat, elszorult a szíve, megsibbadt a keze, mindent visszajárul tett. Sötét sejtelen nehezedett a szívére. Hallotta ő már valaha ezt a szelíd hangot ilyennek!

Eh, bolondság! A szavak is megijesszék? Aminek teste nincs, annak is árnyékát lássa? Fekete gyanúnak fehér ágyat bontson?

(Mikszáth Kálmán: Szegény Gélyi János lovai)

II. TÉTEL

45 pont

Tele vagyok, dallal vagyok tele címmel írd meg Vojtina romantikus stílusú monológját vagy ars poeticáját blogbejegyzés formájában!

Győzz meg, hogy ami látszik, az való:

Akkor neved költő lesz, nem csaló, -.

(Arany János: Vojtina ars poetikája)